

Vrha v Loški dolini, iz Slamnjaka v Slovenskih goricah in iz Zgornjega Tuštanja pri Moravčah. Virom in literaturi so dodani podroben seznam obravnavanih zapisov štajeriša, stvarno kazalo in kazalo avtorjev.

Mirko Ramovš

Marjetka Golež Kaučič, »*Fantje se zbirajo ...*«. *Vojna in vojaki v slovenski ljudski pesmi*. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2013 (Zbirka Folkloristični zvezki; 1). – 127 str., ilustr.

Gre za prvega v načrtovani vrsti knjižne zbirke Folkloristični zvezki, ki naj bi prinašali zgoščene študije izbranih tem slovenske in evropske folklore in literature. A že v uvodu beremo, da je namen zbirke zasnovan še širše, saj bi bil izbran predmet predstavljen tako v diahronem in sinhronem kontekstu, vseboval pa naj bi tudi predstavitev tako evropskih kot tudi svetovnih znanstvenih tokov. Avtorica je dopolnila in deloma razširila že v letu 2006 napisano obsežnejše poglavje, ki je bilo sprva namenjeno objavi v monografiji *Slovenska vojska. Kratka zgodovina – dolga tradicija?!*, čeprav s pesemskimi primeri ne poseže v čas po omenjenem letu, z izjemo navedenih primerov objavljene na zgoščenci *Regiment po cesti gre* (2007).

Knjiga je tako tudi pisna dopolnitev omenjene zgoščence, sicer pa se v precejšnji meri naslanja na knjigo *Oj, ta vojaški boben* (1992) Zmage Kumer.

Knjigo lahko danes beremo tudi kot prispevek k 100-letnici zaznamovanja začetka 1. svetovne vojne, ki je v zapisanem ljudskem izročilu pustila več sledi, kakor je menila Kumrova. Poglavje z naslovom »Pesmi z odsevi prve svetovne vojne in pesmi, ki so se pele v njej«, je tudi obsežnejše in vključuje tudi pregled zgoščence *Soldatenlieder der k. u. k. Armee* (Phonogrammarchiv der AW, 2000), ki vsebuje pesmi različnih narodov, med

njimi tudi slovenskega. Avtorica se v tem delu ozre tudi po posameznih škotskih in belgijskih primerih. Poleg teh je v knjigi od vseh 128 pesemskih primerov, zapisanih v kazalu pesmi, osem oziroma sedem pesmi, za katere ni poznana knjižna objava in se torej pojavijo prvič.

Knjiga prinaša novosti predvsem v drugem delu drugega poglavja, kjer so obravnavani odsevi 1. in 2. svetovne vojne in pesmi, ki so se pele v vojnih letih. Vključene so tudi domobranske,

ki jim raziskovalni prostor še ni namenil pozornosti. Novosti so tudi v zadnjem podpoglavju tretjega poglavja, kjer se avtorica ukvarja s pesmimi o vojnah in vojaki v sodobnosti.

Jedro knjige predstavljata drugo in tretje poglavje (»Odsevi vojn« in »Človek v vojni in vojaškem življenju«), ki sta zajeta tudi v podnaslovu knjige; v zadnjem podpoglavju z naslovom »Pesmi o vojnah in vojaki v sodobnosti« je tudi večina vprašanj, ki so osnova za prihodnje raziskave. Prvo in četrto poglavje imata vlogo uvoda in sklepa, sledi še obsežnejši povzetek v angleškem jeziku. Ta tujim raziskovalcem nudi zgoščen pregled slovenskega ljudskega pesništva, ki tematizira vojno dogajanje. V knjigo je vključeno tudi slikovno gradivo in na koncu tudi njegovo kazalo, seznam pogosteje uporabljenih kratic in kazalo pesmi, ob katerih avtorica tudi navaja enega ali več virov.

V knjigi avtorica predstavi pesemsko gradivo, ki z odsevi vojaškega življenja sega od 14. stoletja, omenjene pa so tudi sodobnejše popularne popevke, čeprav je po njenem mnenju večina vojaških/vojnih pesmi nastala v drugi polovici 18. stoletja. Knjiga prinaša pesemsko gradivo, pridobljeno do leta 2006, z izjemo omembe pesmi »Na juriš«. Izbrano pesemsko gradivo prinaša vpogled v zgodovinsko dogajanje in, kot pravi avtorica, kaže tudi na človekovo emotivno in psihološko stanje ter je lahko tudi vir za rekonstrukcijo vojnih oprav, vojaških sestavov ipd.

Definicija vojaških pesmi je vprašljiva, kar poudarja tudi avtorica z zapisom, da so bile danes vojaške pesmi nekoč opredeljene tudi kot fantovske, delno tudi ljubezenske. Postavlja se vprašanje, ali so vojaške vse pesmi, ki jih pejejo vojaki (kot nosilci). Avtorica je zato pogled usmerila tudi na analize pesmi, ki imajo drugačne klasifikacijske in tipologizacijske oznake – pogoj za vključitev je bil, da besedilo vsebuje vojaške/vojne motive.

Knjiga prinaša spoznanje, da je vojna tematika živa tudi v sodobnejšem pesemskem izročilu. Hkrati knjiga utrjuje žanrsko navzočnost vojaških pesmi in s posamičnimi primerjalnimi primeri splete mrežo zastopanosti izbranega žanra tudi v evropskih in neevropskih državah.

Jerneja Vrabič

Trapped in Folklore? Studies in Music and Dance Tradition and Their Contemporary Transformations. Ur. Drago Kunej in Urša Šivic. – Zürich, Berlin: LIT Verlag, 2013 (Musikethnologie; 7 / Ethnomusicology; 7). – 222 str., ilustr.

V tematsko zasnovani publikaciji *Trapped in Folklore?*, ki sta jo uredila Drago Kunej in Urša Šivic, so zbrani predvsem prispevki, ki so bili leta 2009 predstavljeni na mednarodnem interdisciplinarnem simpoziju *Kam bi s to folkloro? (What to Do with Folklore?)* v organizaciji Glasbenonarodopisnega inštituta ZRC SAZU. Sodelovali so raziskovalci s področij folkloristike, etnomuzikologije, etnokoreologije, antropologije, muzikologije, sociologije in ostalih ved, zbornik pa je tematsko združil predvsem prispevke iz etnomuzikologije in etnokoreologije ter raziskave o dokumentiranju in rabi arhivskega gradiva. Tako simpozij kot zbornik sta z